

Видео 16: Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори

Отпадните батерии и акумулатори се сортираат на посебен начин, односно тие претставуваат посебен вид на отпад.

Табеларниот приказ ни ги прикажува зацртаните национални цели за собирање на отпадна опрема пропишани со законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори.

Со цел да се заштити планетата Земја, постојат определени закони според кои отпадните батерии и акумулатори мора да се оставаат или предаваат на места кои се однапред означени за собирање на комунален отпад како несортиран комунален отпад од домаќинствата.

Отстранување или горење на отпадни индустриски и автомобилски батерии и акумулатори е забрането.

Кои се должностите на производителите?

1. Треба да **води евиденција** по категории во килограми за количеството на батерии и акумулатори, кои прв пат се пуштени во продажба во пишана и електронска форма;
2. При продажба, отпадните батерии и акумулатори треба да ги **преземе назад** од крајниот корисник и трговецот и притоа не смее за возврат да бара купување на нови, или да побара надомест за повратниот прием;
3. Може да презема активности со кои ќе ги **привлече купувачите да ги враќаат отпадните батерии** и акумулатори, како на пример нудење на попусти при купување на нови производи, или други мерки;
4. Должен е да обезбеди **третман и рециклирање** на собраните отпадни батерии и акумулатори;
5. Трговецот кој има малопродажна продавница е должен да обезбеди **лесно достапен и јасно видлив простор** или садови наменети за собирање и чување на веќе не употребливите батерии и акумулатори.

Што треба трговецот да ги информира купувачите пред да купат батерија или акумулатор?

1. **Забраната за оставање** на отпадни батерии и акумулатори како несортиран комунален отпад и обврската за одделно собирање на отпадните батерии и акумулатори,
2. Воспоставените **системи за преземање** на отпадните батерии и акумулатори и нивен третман и отстранување и
3. **Можноста за предавање** на отпадните батерии и акумулатори на продажните места на истите.

Инспекцискиот надзор над постапувањето со батериите и акумулаторите и нивниот отпад го вршат општинските инспектори за животна средина, државните инспектори за животна средина и државните пазарни инспектори, при што секој од овие инспектори е надлежен за различни аспекти од постапувањето со ваквиот отпад.

Што претставува електрична и електронска опрема во смисла на законите за управување со овие видови отпад?

Законите предвидуваат вкупно 6 категории на производи кои се сметаат за електрична и електронска опрема, а кои можете да ги видите тука.

Министерот за животна средина и просторно планирање пропишува листа на производи кои спаѓаат во овие категории.

Кои се обврските на трговецот со ваквата опрема?

1. При продажба на опрема на крајниот корисник, е должен да ја **прими назад отпадната опрема** од домаќинствата бесплатно доколку ја има истата функција како продадената опрема, а бројот на парчиња од отпадната опрема е еднаков со бројот на парчиња од продадената опрема (систем еден на еден);
2. Доколку врши домашна испорака на опрема, тој е должен на крајниот корисник да му понуди **бесплатно преземање на отпадната опрема** од домаќинствата најмалку за истиот број парчиња на опрема со иста класификација и функција;
3. Доколку има малопродажна продавница со површина над 400 m² е должен да **обезбеди простор** (во самиот објект на продажниот простор или во негова непосредна близина) за бесплатно собирање на отпадна опрема од домаќинствата со големина чиј надворешен обем е до 25 см и без обврска за купување на слична опрема од крајниот корисник;
4. Во својот продажен простор, на неговата веб-страница, интернет, печатени маркетиншки материјали за продажба е должен да истакне информација за крајниот корисник за можноста за враќање на отпадната опрема од домаќинствата, како и за неговата обврска за преземање.

Кога трговецот може да одбие да ја прими отпадната опрема од домаќинствата?

1. Отпадната опрема од крајниот корисник не ги содржи основните составни делови,
2. Опремата содржи друг вид отпад освен отпадна опрема или
3. Отпадната опрема е толку оштетена или загадена што поради опасните супстанции кои ги содржи, ја загрозуваат животната средина и здравјето на луѓето.

Притоа тој е должен да го извести крајниот корисник за собирен центар, собирно место или инсталација за преработка на отпадна опрема каде крајниот корисник може да ја предаде отпадната опрема.

Како треба да постапи крајниот корисник со отпадните батерии и акумулатори?

Целиот отпаден материјал крајниот корисник е должен да го врати кај трговецот, да го предаде на собирен центар или некое друго место за преземање и собирање на таков вид отпад.

Онаа отпадна опрема која не е од домаќинства тој е должен да ја предаде на производителот или на правно лице кои поседуваат соодветна дозвола, согласно законите.

Оштетената опрема која ја загрозува или би можела да ја загрози животната средина и здравјето на луѓето, крајниот корисник е должен да ја предаде во собирен центар приспособен за преработка на ваков вид отпад.

Што мора да направи производителот?

Тој е должен крајните корисници да ги информира меѓу другото и за можните негативни влијанија и последици врз здравјето на луѓето и животната средина како резултат на присуството на опасни супстанции во опремата, за можните начини за повторна употреба, рециклирање и другите начини на преработка, и системите за бесплатно враќање и местата за собирање кои се достапни без оглед на производителот или друг оператор кој ги има организирано.

Инспекцискиот надзор над управувањето со отпадот од електрична и електронска опрема вршат државните инспектори за животна средина, општинските инспектори за животна средина, комуналните инспектори и државните пазарни инспектори, при што секој од нив е надлежен за различни аспекти.

Македонското здружение на млади правници нуди правна поддршка на еколошките граѓански организации. Контактирајте го здружението и информирајте се детално за активностите кои можете да ги преземете.